

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 3543 DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

WODOCIĄGOWA WIEŻA CIŚNIENIA - Kolejowa Nr 2

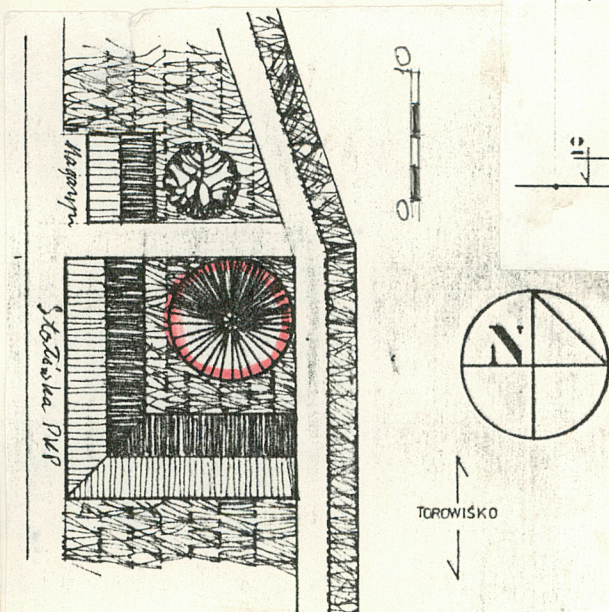
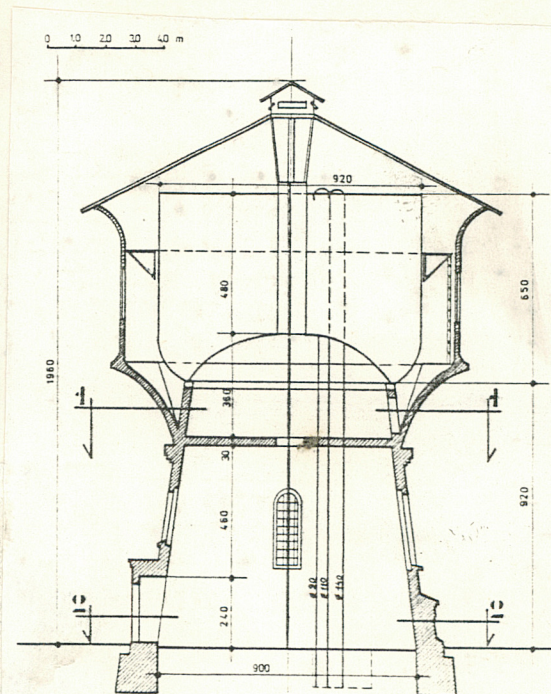
2. Czas powstania

1907

3. Miejscowość

KŁODZKO

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres Stacja kolejowa PKP
Kłodzko Gł.

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wałbrzyskie

gmina Kłodzko pow. KŁODZKO

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Glatz /do 1945 r./

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Kłodzko

8. Właściciel i jego adres

Oddział Budynków PKP Wałbrzych
ul. Armii Krajowej 1b

9. Użytkownik i jego adres

Oddział Trakcji PKP - Parowozownia
Kłodzko
tel. 3472 wewn. 330

10. Rejestr zabytków

Nr data

Wieża zlokalizowana w pobliżu Parowozowni /obecnie garaże samochodowe/, w odległości ok. 50m. na zach. Dzisiaj usytuowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie stołówki pracowniczej PKP. Złożona jest z fundamentu, trzonu, zbiornika wody i głowicy /ściany osłonowej z dachem/.

Materiał. Wieżę posadowiono na pierścieniowej, betonowej ławie fundamentowej. Trzon murowany z cegły klinkierowej na zaprawie cementowo-wapiennej, z zewnątrz spoinowanej /w l.80-tych XX wieku, wtórnie malowanej kakaową farbą emulsyjną/ a wewnątrz spoinowanej i bielonej wapnem. Koronę trzonu /poziom + 9,2 m/ otoczono stalowym pierścieniem, na którym wsparto zbiornik wody stalowy, nitowany, typu Intze /średnica 9,2 m., wysokość 6,5 m./.. Obiegają go dwa pomosty robocze - obejścia o szer. ok. 60 cm. Ścianę osłonową zbiornika wykonano w stalowej konstrukcji szkieletowej osłoniętej betonem - na siatce Rabbita. Z trzonem wiąże się ona łagodnym przejściem opartym na stalowych kształtownikach, betonowanych na siatce Tabitza, zaś ze zbiornikiem poprzez konstrukcję pomostów roboczych. Bezpośrednio na ścianie osłonowej oparto stropodach żelbetowy, kryty papą. W centralnej jego części zabudowano świetlik-wywietrznik. Oparty jest na stalowym pierścieniu. Wykonany jest w konstrukcji stalowej, szkieletowej. Ściany boczne kryte szkłem, dach stożkowy, 8-połaciowy, drewniany, kryty papą. Strop podzbiornikowy wykonano jako masywny typu Kleina, wspierając go na szynach stalowych. Komunikacja pionowa do górnej krawędzi zbiornika prowadzi drabiną stalową, pionową, przecinającą centrum zbiornika /kanałem o średn. 1,0 m./.. Komunikacja z kondygnacji podzbiornikowej na pomosty robocze wokół zbiornika - drabinami stalowymi. Stolarka okienna trzonu i głowicy metalowa. Drzwi drewniane, klepkowe. Obróbki blacharskie z blachy stalowej, ocynkowanej.

Plan. Trzon na planie koła o średn. wewn. 9,2 m. u podstawy i 6,5 m. w koronie. Część zbiornikowa wieży cylindryczna o średn. 11,2 m. W parterze umieszczono zawory rurociągów, piec węglowy i skład węgla. Powierzchnię parteru wykorzystuje się również dla potrzeb obrony cywilnej.

Bryła. 2-kondygnacyjna, niepodpiwniczona. Trzon stożkowy, ścięty. Głowica cylindryczna, przykryta stożkowym dachem ze świetlikiem-wywietrznikiem, mocno nadwieszona. Całkowita wysokość budowli 19,6 m. w tym wysokość prostokątnej ściany osłonowej zbiornika ok. 7,0 m. Wejście do wieży od zachodu. Portal wysunięty z bryły.

Elewacje. Symetryczne, osiowe. Trzon - cegła spoinowana. Głowica tynkowana. Podstawa wieży na wys. 2,1 m. oraz odstawa 15 cm. na wys. 0,7 m. zakończone opaskami ceglany. Pod opaską cokołu pas gzymsu schodkowego i arkadkowego. W zakończeniu trzonu ceglany gzyms schodkowy. Otwory okienne zwieńczone łukiem odcinkowym. Portal neoromański. W trzonie poziomy pas 4 okien, w głowicy 12 małych, wąskich, prostokątnych. Architektura wieży i detal wyrażany jest językiem Rundbogenstilu przemysłowego nie odbiegając przy tym od standardu przyjętego dla większości kolejowych wież wodnych typu "grzybka" z terenów Śląska i Nadodrza.

Instalacje. Elektryczna /oświetleniowa/, odgromowa, grzewcza, wodna, kanalizacyjna.

W końcu XIX w. na stacji funkcjonował niewielki zbiornik wieżowy /ok. 50 m wody/ umieszczony na najwyższej kondygnacji budowli posadowionej na planie prostokąta, typu "kolumny", przykrytej 2-spadowym drewnianym dachem. W podpiwnicznej jej części znajdowała się przepompownia. Wodę czerpano ze studni kopanej /infiltracyjną z rzeki Nysa/. W parterowym aneksie od pld., przykrytym dachem drewnianym 2-spadowym, mieściła się kotłownia, z kominem od wsch. Budowla ta istnieje do dzisiaj. Zbiornik wody zlikwidowano w l.20-tych, przepompownię w l.70-tych XX w. Kotłownia funkcjonuje nadal. W okresie międzywojennym na piętrze wieży ~~zabudowano~~ zabudowano łaźnię i szatnie oraz naczynia wyrównawcze systemu centralnego ogrzewania parowozowni /funkcjonowały do lat 50-tych XX w./.

Ten zbiornik wieżowy stracił znaczenie z chwilą budowy na stacji kolejowej w 1907 r. zbiorników Nr 1 i Nr 2.

Wieżę Nr 2 posadowiono w odl. ok. 100 m. na zach. od przepompowni funkcjonującej nadal w "Starej" /do lat 70-tych XX w./ kiedy to wprowadzono do studni pompy głębinowe o napędzie elektrycznym. Wodę czerpano z Nysy za pośrednictwem szeregu studni kopanych /przez zbiornik wieżowy Nr 1/.

Wieża Nr 2 skonstruowana została w układzie standardowego "grzybka". Analogiczne rozwiązania przyjęto na wielu stacjach kolejowych Śląska i Nadodrza. W architekturze wyrażane są wpływy historyzmu w wydaniu "romanizującym".

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 1000 m³ poj. zbiornika 200 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>pow. zabudowy ok. 50 m² pow. użytkowa ok. 50 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Kolejowa wieża wodna</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Kolejowa wieża wodna</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W trakcie eksploatacji nie wprowadzano zmian w planie, bryle i funkcji zbiornika wieżowego. W latach 1982/83 przeprowadzono prace konserwacyjne zbiornika wody i wieży /wymiana pokrycia dachu, roboty malarskie, wewnętrzne i zewnętrzne, antykorozyjne zabezpieczenie stalowych drabin/.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Fundamenty i trzon oraz stropy, zbiornik, komunikacja pionowa, stolarka okienna i drzwiowa znajdują się w stanie bardzo dobrym. Podobnie elewacje i instalacja. Ściana osłonowa zbiornika wykazuje ślady korozji betonu. Widoczne są uszkodzenia rynien i rur spustowych.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Z uwagi na walory historyczno-techniczne objąć wieżę ochroną prawną /wpis do rejestru zabytków/. - Utrzymać oryginalną bryłę, plan, elewacje budowli. Remonty wykonywać w oparciu o oryginalne materiały i technologie. - Wykonywać Wykonać wewnętrzne i zewnętrzne roboty malarskie, zabezpieczyć podstawę głowicy przed postępującą korozją betonu, dokonać wymiany rynien i rur spustowych. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Kartoteki środków trwałych Oddziału Budynków PKP Wałbrzych.

22. Biblioteka

- S. Januszewski, Wassertürme an den Bahnstrecken des Oderlandes, w: XIX Congress of ICCHPEC, Wien 1991
- S. Januszewski, Wodociągowe wieże ciśnień woj. poznańskiego, Studium historyczno-konserwatorskie, w: Sprawozdania BSiDZT S. Januszewski, Nr 7, Wrocław 1992, mnps.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

patrz też: Karta ewidencyjna - Wodociągowa wieża ciśnień
- kolejowa Nr 1, Kłodzko

25. Opracował

tekst dr Stanisław Januszewski 25.08.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki dr Stanisław Januszewski 25.08.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. dr Stanisław Januszewski 25.08.1992 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów archiwum autora /także kalki/

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Nr 1 - dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

1. Miejscowość

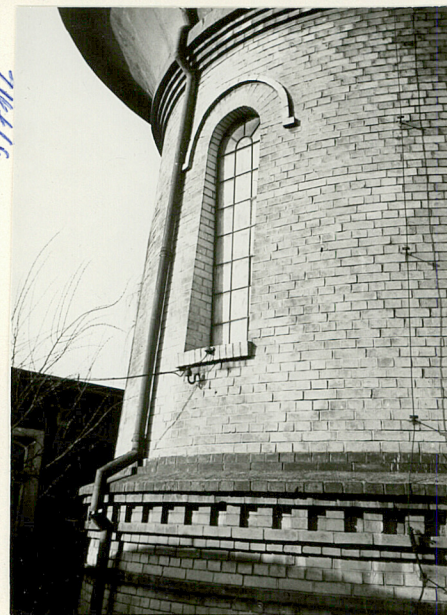
KŁODZKO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Wodociągowa wieża ciśnień
Kolejowa Nr 2

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja fotograficzna i rysunkowa - rzuty, elewacja

1. Widok ogólny
2. Widok od płn.
3. Trzon i głowica
4. Głowica
5. Trzon - okno
6. Detal podstawy trzonu
7. Portal

VERTE!

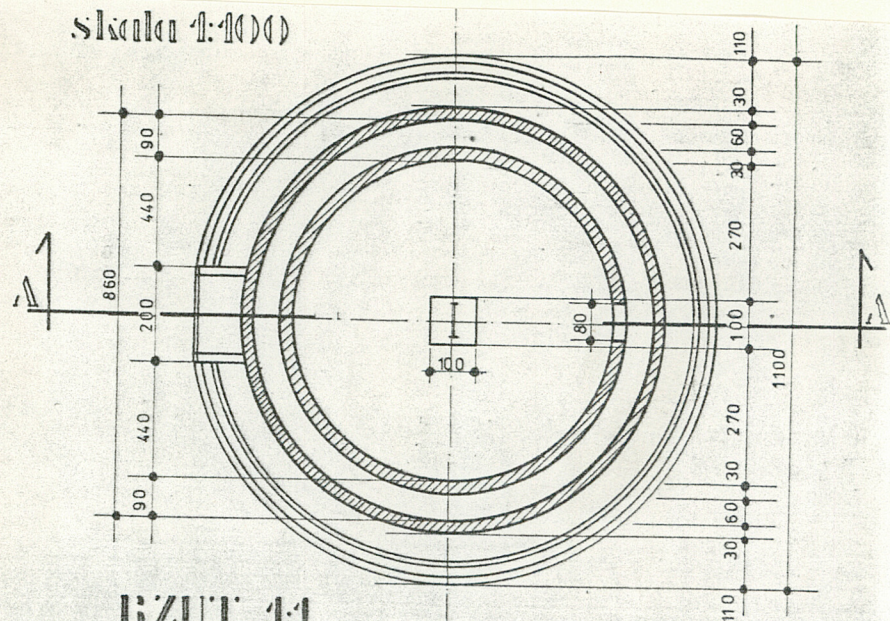
Wkładkę założył: dr. Stanisław Januszewski 25.08.1992 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora /także kalki/

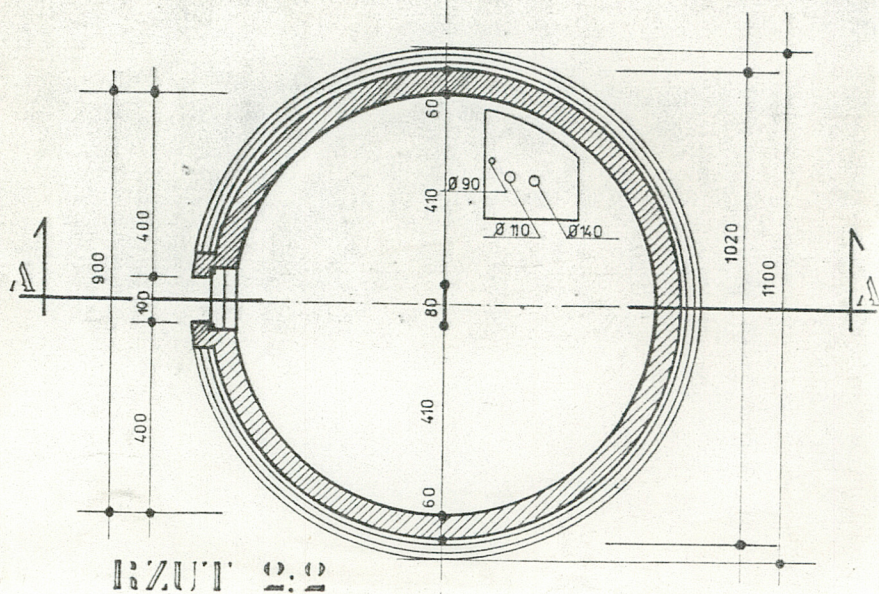
Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

skala 1:1000

RZUT 1:1

RZUT 2:2

